

Kraków, fort 53 Bodzów, 1887 r.

1. Kategoria

Militaria, fort

2. Położenie administracyjne

gm. Kraków, pow. krakowski, woj. małopolskie

3. Współrzędne

50.03466 19.86600

4. Kod w dokumentacji

Krakow-39/692

5. Opis

Fort znajduje się w dzielnicy Dębniki, we wschodniej części uroczyska Kostrze, na wzgórzu Solnik. Wchodził w skład VIII obszaru warownego austriackiej Twierdzy Kraków. Jego zadaniem był kontrolowanie doliny Wisły i drogi do Tyńca. W terminologii fortyfikacyjnej jest klasyfikowany jako międzypolowy fort artyleryjski. Podawany często jako przykład nowoczesnej fortyfikacji o charakterze rozproszonym. Do naszych czasów przetrwały ruiny koszar, wały i baterie, kuta w skale fosa oraz unikalny system otaczających fort kawern (kuty w skale schronów).

Fort został wzniesiony na niesymetrycznym narysie jako dzieło półstałe, drewniano-ziemne. Posiadał dwuwałowy układ, z wałem górnym dla artylerii ciężkiej i dolnym dla piechoty. Czoło i barki otaczała płytka, wykuta w skale fosa. W latach 1913-1914 fort został przebudowany na dzieło stałe. Bez zmian pozostał narys i główne elementy ziemne, dodano natomiast nowe obiekty kubatorowe: podwójne, parterowe koszary szybowe ze stalowo-betonowymi, bombo-odpornymi stropami, trzy schrony pogotowia na wale artylerii oraz tradytor – stanowisko ogniowe blokujące bezpośrednim ogniem drogę tyńciecką.

W 1914 roku fort był uzbrojony w 4 armaty 9cm typu M.75/96, 3 armaty 15cm typu M.61 oraz 4 karabiny maszynowe M.7/12. Załoga składała się ze 110 artylerzystów (w tym 3 oficerów) oraz 115 żołnierzy piechoty (w tym 3 oficerów).

W czasie I wojny światowej fort doznał niewielkich uszkodzeń. W 1936 roku został zaadaptowany na zaplecze szybowiska. W 1955 roku podjęto decyzję o pozyskaniu z niego cegieł, które miały być wykorzystane jako materiał budowlany przy odbudowie Warszawy.

Ruiny koszar

Strzelnice kaponiery chroniącej dostęp do koszar

Wały i fosa fortu

Plan ten nie został ostatecznie zrealizowany ze względów finansowych, w ramach rozbiórki zdążono jednak wysadzić w powietrze blok koszarowy fortu.

6. Uwagi

7. Źródła i materiały

Opracowano na podstawie: Henryk Łukasik, Andrzej Turowicz, *Twierdza Kraków. Znana i nieznana. Przewodnik turystyczny. Część 2. Odcinek zachodni i południowy. Od Traktu Olkuskiego do dolnej Wisły*, Kraków 2002, s. 64; http://www.twierdza.art.pl/fort_53_bodzow.htm , http://www.twierdza.art.pl/fort_53_bodzow.htm dost. 5.01.2019.

8. Dokumentacja w terenie

31 maja 2017, 18 października 2019 r.

Ruiny koszar

Ruiny koszar